

**ВАЛЕНТИН ФРІЦЕВИЧ БЕРЗІН
(1925–2014)**

24 березня 2014 року пішов з життя видатний вчений, досвідчений криміналіст, кандидат юридичних наук, учасник Великої Вітчизняної війни, людина, яка довгий період плідно слугувала розвитку криміналістичної науки та судової експертизи, — Валентин Фріцевич Берзін. Народився Валентин Фріцевич 19 листопада 1925 року в селі Хоцьки Переяслав-Хмельницького району Київської області в родині службовців. Протягом 1932–1941 років навчався в Хоцьковській середній школі.

В 1941 році Валентин Фріцевич вступив до лав Червоної армії. Саме на початку його зрілого життєвого шляху розпочалася Велика Вітчизняна війна, якою він пройшов в складі першого Білоруського фронту. В серпні 1944 був звільнений від військової служби і вже в 1945 році продовжив навчання у десятому класі Ворзельської середньої школи, яку закінчив в 1946 році.

Прагнення до навчання та бажання стати юристом надихнуло Валентина Фріцевича до вступу у вересні 1946 року на юридичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченко, який він закінчив у 1951 році та отримав кваліфікацію юриста.

Згодом за направленням Міністерства юстиції УРСР був зархований на посаду молодшого наукового співробітника до відділу криміналістичних досліджень Київського НДІ судових експертиз. Валентин Фріцевич старанно й вдумливо опонував криміналістичну науку і невдовзі був призначений на посаду старшого наукового співробітника відділу криміналістичних досліджень за напрямком дактилоскопія. Творче та відповідальне ставлення до доручених йому завдань, оволодіння напрямками криміналістичних досліджень, обумовило його призначення спочатку завідуючим відділу криміналістичної ідентифікації особи, а надалі завідуючим лабораторією судово-почеркознавчих досліджень і згодом — заступником

директора інституту з наукової роботи. Одночасно за сумісництвом він був призначений на посаду провідного наукового співробітника лабораторії судово-почеркознавчих досліджень. Обіймаючи вказані посади, Валентин Фріцевич активно продовжував наукову діяльність. Ним було опубліковано ряд наукових статей та продовжені наукові розробки, зокрема наукова тема «Співвідношення процесів встановлення тотожності об'єктів по відображенням та особливостях механізмів (умов) утворення відображення». Упродовж роботи в Київському НДІСЕ В.Ф. Берзін обіймав також посаду Вченого секретаря інституту, був рекомендований для роботи в Державну екзаменаційну комісію юридичного факультету Київського державного університету, де його було обрано головою.

За час роботи в інституті Валентин Фріцевич став одним із найвисококваліфікованиших експертів-криміналістів у галузі судового почеркознавства та дактилоскопії. Ще в 1954 році йому було присвоєно вчене звання «Молодший науковий співробітник», а в 1966 р. — «Старший науковий співробітник» за спеціальністю «Криміналістика і судова експертиза». Одна з цікавих наукових розробок була присвячена дослідженню питань щодо задач експерименту в ідентифікаційних дослідженнях слідів зовнішньої будови об'єктів та місцю експерименту в експертному дослідженні. Цей напрямок досліджень ним було викладено у дисертаційній роботі «Експеримент при проведенні криміналістичних експертиз», яку він захистив у 1964 році. Берзін В.Ф. приділяв велику увагу науковій роботі з вивчення питань теорії та практики криміналістичної експертизи, працював над темою «Логіка експертного дослідження», яка одночасно являлась темою докторської дисертації. Валентин Фріцевич є автором великої кількості наукових публікацій. Всього ним було виконано понад 40 наукових робіт.

Валентин Фріцевич був членом Вченої ради інституту, виступав рецензентом трьох докторських дисертацій, чотирьох кандидатських робіт, складав рецензії на понад тринадцять авторефератів докторських та кандидатських дисертацій, приймав участь у складанні системи ознак почерку, які використовувалися в практиці експертних установ Міністерства юстиції УРСР, приймав участь в методичній роботі інституту, читав лекції для судово-слідчих працівників з підвищення криміналістичних знань, приймав участь у складанні узагальнень щодо практики призначення експертиз, надавав всебічну допомогу відділенням інституту, організовував стажування молодим

спеціалістам і щедро передавав їм свої знання, був керівником практики та спеціалізації працівників інституту, приймав участь у багатьох науково-практичних семінарах. За високопрофесійну роботу неодноразово нагороджувався адміністрацією інституту Почесними грамотами, мав відзнаки Міністерства юстиції УРСР, за заслуги в період Великої Вітчизняної війни мав державні нагороди. За особливі заслуги у зміцненні законності і правопорядку, захист прав громадян, високий професіоналізм Указом президента України йому було присвоєно Почесне звання «Заслужений юрист України». Міністерством юстиції України він нагороджений нагрудним знаком «За заслуги у розвитку судової експертизи».

Після виходу на пенсію в 1997 році Валентин Фріцевич продовжував працювати в інституті, надаючи науково-методичну і практичну допомогу його співробітникам.

Неможливо не відзначити той факт, що виконуючи таку насичену експертну та науково-методичну роботу, Валентин Фріцевич з 1984 року до останнього свого дня життя був постійним членом редакційної колегії міжвідомчого науково-методичного збірника «Криміналістика и судебная экспертиза».

У 1974 році Берзіним В.Ф. опублікована авторська робота «Логічний аналіз задач та процесу криміналістичного ідентифікаційного дослідження», яка присвячена актуальній та мало розробленій проблемі логічного аналізу підстав задач експертного ідентифікаційного дослідження та вирішення сформульованих ідентифікаційних задач шляхом використання індуктивних та дедуктивних умовиводів. Ця наукова розробка та наведені в ній приклади найбільш типових ідентифікаційних задач та класифікаційних досліджень націлює на розробку логічних бездоганих методик.

Неможливо не відзначити такі моральні якості Валентина Фріцевича, як велику людяність до оточуючих людей, зорієнтовану на його власному світосприйнятті та шанобливому ставленні, поваги до колег, глибока порядність та доброзичливість, що завоювали Берзіну В.Ф. повагу і любов колег та друзів, як до справжнього Інтелігента та Вченого з великої літери.

Валентин Фріцевич був прекрасним у своєму філософському підході до життя, проносив велику гідність і гумор по всьому життю, продовжуючи працювати до останнього дня.

Світла пам'ять про Валентина Фріцевича Берзіна назавжди залишиться у вдячних серцях його учнів та колег.